

Politechnika Częstochowska
Wydział Zarządzania

Justyna Żywiołek
Wojciech Babicz

Ergonomia i kształtowanie środowiska pracy

Monografia

Częstochowa 2016

Politechnika Częstochowska
Wydział Zarządzania

Justyna Żywiołek
Wojciech Babicz

ERGONOMIA I KSZTAŁTOWANIE ŚRODOWISKA PRACY

Monografia

Wydawnictwo Wydziału Zarządzania
Politechniki Częstochowskiej

Częstochowa 2016

Recenzenci:

PROF. DR HAB. FELICJAN BYŁOK
DR HAB. INŻ. ROBERT ULEWICZ PROF. PCZ.
DR HAB. INŻ. PIOTR TOMSKI

Korekta językowa

JOANNA JASIŃSKA

Redakcja techniczna

JUSTYNA ŻYWIŃLEK
WOJCIECH BABICZ

Projekt okładki

WOJCIECH BABICZ

ISBN 978-83-65179-80-7

© Copyright by Wydawnictwo Wydziału Zarządzania
Politechniki Częstochowskiej
Częstochowa 2016

Wydawnictwo Wydziału Zarządzania Politechniki Częstochowskiej
42-200 Częstochowa, al. Armii Krajowej 36 B
tel. 34 325 04 80, dystrybucja 34 325 08 67
e-mail: wyd.wz@zim.pcz.pl

SPIS TREŚCI:

Wstęp..... 5

ROZDZIAŁ 1

Podstawowe zagadnienia z ergonomii..... 9

Definicje ergonomii 9

Podstawa badań ergonomicznych 13

ROZDZIAŁ 2

Praca w życiu człowieka..... 14

Podstawa motywacji do pracy 17

Biorytm z życia człowieka..... 19

ROZDZIAŁ 3

Warunki pracy..... 21

Definicja materialnych warunków pracy 21

Mikroklimat 22

Pyły 26

Oświetlenie..... 29

Barwy 31

Hałas 33

ROZDZIAŁ 4

Wpływ pracy na organizm człowieka 35

Systemy i układy organizmu człowieka..... 35

Zmęczenie i stres..... 35

Stres..... 37

Czas pracy 38

Przerwy w pracy..... 39

Rozdział 5

Wybrane czynniki ergonomiczne w kształtowaniu

środowiska pracy..... 41

Cechy antropometryczne jako podstawa projektowania przestrzeni pracy... 41

Pozycja człowieka przy pracy 45

Pozycja leżąca 46

Pozycja klęcząca i kuczająca 47

Pozycja siedząca 47

Pozycja stojąca..... 48

Pozycje pochylone lub wymuszone 48

Ręczne przemieszczanie ciężkich przedmiotów 50

Pola widzenia 52

ROZDZIAŁ 6

Badanie wydatku energetycznego	55
Metody badania wydatku energetycznego	55
Metoda chronometryczno-tabelaryczna wg Gunthera Lehmana.....	55

Rozdział 7

Badanie wydatku energetycznego metodą chronometryczno - tabelaryczną na stanowisku spawacza	6261
Stanowisko pracy spawacza.....	61
Fotografia dnia pracy spawacza	63

Rozdział 8

Badanie wydatku energetycznego metodą chronometryczno - tabelaryczną na stanowisku nauczyciela przedmiotów technicznych	7069
Stanowisko pracy nauczyciela	69
Fotografia dnia pracy nauczyciela informatyki.....	70

Rozdział 9

Metody badania obciążenia układu mięśniowo-szkieletowego	73
Metoda OWAS.....	73
Metoda RULA.....	78
Metoda REBA.....	83

Rozdział 10

Badanie obciążenia układu mięśniowo-szkieletowego przy pomocy metody OWAS	89
Badanie obciążenia układu mięśniowo-szkieletowego przy pomocy metody OWAS na stanowisku spawacza	89
Badanie obciążenia układu mięśniowo-szkieletowego przy pomocy metody OWAS na stanowisku nauczyciela przedmiotów technicznych	90

Rozdział 11

Badanie obciążenia układu mięśniowo-szkieletowego na stanowisku pracownika biurowego przy pomocy metody RULA	93
Charakterystyka stanowiska pracy – stanowisko biurowe	93
Badanie obciążenia kończyn górnych na stanowisku pracy wg metody RULA.....	93

Rozdział 12

Badanie obciążenia układu mięśniowo-szkieletowego na stanowisku spawacza przy pomocy metody REBA	113
Zagadnienia problemowe	116
Literatura	117
Indeks rzeczowy	120